

Vantaa 28.2.2019

Sosiaali- ja terveysministeriö

kirjaamo@stm.fi

LAUSUNTOPYYNTÖ STM/449/2019

Lausunto Sosiaali- ja terveysministeriölle Lähisuhdeväkivaltarikosten sovittelu selvitystyöryhmä - raportissa

Yleistä työryhmän työskentelystä

STM:n antoi elokuussa 2016 rikosasioiden sovittelun neuvottelukunnan tehtäväksi nimetä työryhmä, joka tekee tasa-arvo-ohjelman toimenpiteessä 5.3. mainitun selvityksen. Neuvottelukunta nimesi 16.8.2016 työryhmän, jonka toimikausi kesti 10.1.2019 saakka. Työryhmää koordinoi ja johti STM, ja se kokoontui yksitoista kertaa. Rikos- ja riita-asioiden sovittelun ammattihenkilöstöä työryhmässä edusti Kerttu Vesterinen, joka jätti työryhmän keväällä 2018 ja aloitin hänen tilallaan sovittelukentän edustajana syksyllä 2018. Alunperinkin ihmettelin työryhmän kokoonpanossa kentän edustajien vähäistä määrää. Kun puhutaan lähisuhdeväkivallan sovittelusta, sen käytännöistä ja toimenpide- ja kehittämisohjelmista, olisi hyvä kuulla laajasti vallitsevista käytännöistä ja saada monipuolisesti ja kattavasti ajankohtaista tietoa asiasta.

Taulukko 2. Kehittämiskokonaisuus 1.

Lähisuhdeväkivallan sovittelu prosessi, jossa on tärkeää luoda yhteiset käytännöt ja kriteerit viranomaisten ja sovittelutoimistojen välillä. Sovittelutoimistojen verkostoituminen alueellisesti on tärkeää myös palveluihin ohjaamisen kannalta. Molemmille osapuolille tarjotaan vieläkin systemaattisemmin mahdollisuutta tukihenkilöön sekä ohjausta jatko- ja tukipalvelujen piiriin.

Taulukko 3. Kehittämiskokonaisuus 2.

Sovittelutoimiston ammattihenkilöstön laaja-alainen osaaminen on myös lähisuhdeväkivallan sovittelun suhteen erityinen vahvuus. Esimerkiksi Vantaan sovittelutoimiston työntekijät ovat pääasiassa sosionomeja (AMK ja YAMK) tai rikosseuraamusalan sosionomeja (AMK). Kaikki työntekijät suorittavat vapaaehtoissovittelijoiden peruskoulutuksen ja lähisuhdeväkivallan sovittelijakoulutuksen. Itselläni ja muutamalla kolleegalla on suoritettuna myös THL:n Lähisuhdeväkivallan Avainkouluttajakoulutus. Työryhmässä keskustelimme mahdollisuudesta palkata jokaiseen sovittelutoimistoon sosiaalityöntekijä, jonka vastuulla on mm. lähisuhdeväkivallan sovittelun edellytysten arviointi. Työryhmän päätös kirjattiin muistioon; lähisuhdeväkivaltatyöhön erikoistunut työntekijä. Työntekijän pohjakoulutus voi siis olla sosiaalityöntekijä, sosionomi (AMK ja YAMK) jne.

Ammattihenkilöstön määrän lisääminen tarkoittaa myös valtionavun määrän lisäämistä. Resurssien lisäys ei koske pelkästään sovittelutoimistojen ammattihenkilöstöä vaan myös THL:n henkilöstön määrää on syytä arvioida ja lisätä henkilökuntaa toiminnan kehittämisen, tukemisen ja toteuttamisen turvaamiseksi.

Erillistapaamisten merkitys lähisuhdeväkivallan sovitteluprosessissa on äärimmäisen tärkeä ja oleellinen, kun arvioidaan sovittelun edellytyksiä, tapahtumia, tunteita, muutokseen tukemista ja tarjotaan asianosaisille jatko- ja tukipalveluihin ohjausta. Samassa yhteydessä jokainen osapuoli pääsee kertomaan oman näkemyksensä käsittelyssä olevasta asiasta. Niin sanottu tunnetilojen sietoikkuna -käsite on siedettävien tunteiden ymmärrystä oman vireystilan havainnosta ja tunteiden sääntelykyvystä, joita voidaan käyttää välineenä erillistapaamisessa ja käsitellä tilanteessa kohdattuja tunteiden kirjoja. Erillistapaamisessa voidaan käsitellä sietoikkunan ylä- ja alakarmeja selvitettäessä sovittelun edellytyksiä ja yhteistapaamisen mahdollisuutta. Erillistapaamiset ovat välttämätön toimenpide prosessin kannalta.

Yhteisesti sovitut käytännöt ja kriteerit mahdollistavat tasapuolisen ja laadukkaan palvelun valtakunnallisesti lakisääteisessä lähisuhdeväkivallan sovittelussa. Jatkossakin on tärkeää saada työskentelyyn mukaan riittävästi sovittelukentän edustajia, jotta tietoisuus ja kehittämistyö tulee huomioiduksi myös alueellisten erilaisuuksien osalta esim. jatko- ja tukipalvelut sekä välimatkat Pohjois-Suomessa. Kaikilla asianosaisilla täytyy olla tasapuoliset mahdolliset sovitteluun.

Minna Autere

sovitteluohjaaja

Vantaan sovittelutoimisto